

اصول تغذیه دام

تیمور زندی

انتشارات راه دکتری (همکار سنجش و دانش)

۵۰۰ نسخه

۱۳۹۶-اول

۹-۵۱-۴۶۵-۶۰۰-۹۷۸

۱۴۰۰ تیر

مؤلف

ناشر:

تیراژ:

نوبت چاپ:

شابک:

کپی حقوق مادی و معنوی این اثر برای مؤلف محفوظ می باشد

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

- سرشناسه : زندگی، تیمور، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور : اصول تغذیه دام/ مولف تیمور زندگی.
مشخصات نشر : تهران: انتشارات راه دگتری: سیجش و دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری : ج، ۱۱۰ ص:، مصور، جدول.
شابک : ۲۰۰۰۰۰ ریال 9-051-465-600-978 :
وضعیت فهرست نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۰۱-۱۰۴.
موضوع : حیوان ها - خوراک رسانی
موضوع : Animal feeding
موضوع : خوراک حیوانی
موضوع : Feeds
رده بندی کنگره : ۱۳۹۶ الف۹۵/ز SF۹۵
رده بندی دیویی : ۶۳۰.۸۵
شماره کتابشناسی ملی : ۴۶۸۰۰۰۹

www.ketab.ir

- ۲..... مقدمه:
- ۳..... پرورش بره ها در محفظه یا اتاقک
- ۳..... بخش ها و تجهیزات مورد نیاز
- ۴..... پستانک - سطل نوع
- ۶..... انتخاب بره برای پرورش مصنوعی
- ۷..... شروع پرورش مصنوعی
- ۸..... غذای مکمل و آب
- ۹..... مراقبت و بهداشت
- ۱۲..... تغذیه در دوران شیردهی (Lactation)
- ۱۳..... مواظبت از بره ها از زایش تا از شیرگیری
- ۱۴..... تغذیه بره از تولد تا از شیرگیری
- ۱۴..... تغذیه بره های یتیم Orphan (بی مادر)
- ۱۷..... انواع های روش های پروراندی بره و بزغاله
- ۲۱..... پروراندی گوسفند:
- ۲۲..... مقدمات پروراندی:
- ۲۴..... پروراندی گوسفندان جوان
- ۲۵..... عوامل اساسی در یک پروراندی موفق:
- ۲۵..... جایگاه مناسب جهت پروراندی:
- ۲۸..... پروراندی و جایگاه آن در دامداری های ایران:
- ۲۹..... مدیریت تغذیه گوسفند
- ۳۱..... مدیریت تغذیه بره ها:
- ۳۲..... خوراک دهی گله میش
- ۳۳..... مرحله نگهداری (۰-۱۶هفتگی)
- ۳۴..... مرحله جفتگیری و فلاشینگ

۳۹	اصول مدیریت تغذیه در پرواربندی گوساله و بره
۳۹	عوامل موثر بر رشد
۴۴	مرحله میانی
۴۴	مرحله پایانی
۴۴	مدیریت تغذیه در مراحل مختلف پرواربندی
۴۵	توصیه های مدیریتی
۴۹	جیره مصرفی بره پرواری
۵۰	مزایای پرواری
۵۱	اصول جایگاه
۵۱	مشخصات گوسفند پرواری
۵۳	مواد قابل استفاده در تغذیه گوسفند پرواری
۵۴	زمان خاتمه پرواربندی
۵۶	پرواربندی گوساله
۶۳	خرید گوساله
۶۴	تغذیه گوساله ها
۶۶	از شیر گیری گوساله ها
۶۷	مشخصات گوسفند پرواری
۶۸	سن گوسفند پرواری
۶۹	تغذیه گوسفند پرواری
۷۱	اصول تهیه جیره متعادل
۷۲	جیره غذایی مورد استفاده در گوسفند پرواری
۷۴	انجام پرواربندی
۷۸	تغذیه گوساله ها با علوفه خشک: Feeding Hay to Calves
۸۰	از شیر گیری: Weaning
۸۱	تغذیه گوساله ها از زمان از شیر گیری تا تلقیح

- ۸۲..... مراحل تغذیه گاو شیرده:.....
- ۸۶..... مشخصات مواد سیلویی:.....
- ۱۰۰..... درج منابع علمی.....
- ۱۰۱..... منابع:.....

www.ketab.ir

در عصر حاضر با پیشرفت تکنولوژی و صنعت، زمینه های توسعه کشاورزی و دامپروری نیز فراهم گردیده است. با افزایش روز افزون جمعیت دیگر صنعت سنتی دامپروری گذشته جایگوی نیازهای روز افزون جامعه نمی باشد. با ظهور تکنولوژی نوین واحدهای سنتی گذشته خواسته یا ناخواسته از گردونه رقابت حذف شده و جای خود را به واحدهای صنعتی داده اند، زیرا از طرفی با افزایش روز افزون تورم و سیر صعودی افزایش قیمتها بویژه در مورد خوراک های دام و طیور دیگر واحدهای سنتی گذشته غیر اقتصادی شده، یا حذف شده اند یا جای خود را به واحدهای صنعتی داده اند. فاکتورهای مهم پرورش گوسفند یکی قیمت بَره در بازار و دیگری تعداد بَره های از شیر گرفته شده به ازای هر رأس گوسفند در سال می باشد. با انجام فعالیت های اصلاحی و سلکسیون، گوسفندانی با دو قلوزایی و میزانی بَره زایی بالا حاصل شده اند که علاوه بر مزیتی که دارد این افزایش مشکل پرورش بَره ها را به وجود آورده است. یکی نبودن شیر مادر به دلایل مختلف مانند سنگینی زایمان مرگ و میر بَره ها را افزایش داده است. هزینه درمان، نیروی کاری که صرف کاهش میزان مرگ و میر بَره ها که ناشی از گرسنگی بَره و فقدان خصوصیات مادری می باشد می شود از لحاظ اقتصادی مقادیر زیادی را شامل می شود. برای حل این مشکل پرورش مصنوعی بَره ها به عنوان یک راه چاره برگزیده می شود. پرورش دهندگان گوسفند به دلیل مراقبت های ویژه، احتمال مرگ، صرف نیروی کار و گران بودن غذای جایگزین از پرورش مصنوعی بَره ها خودداری می کنند. اما امروزه با پیشرفت صنعت تولید خوراک، دام بهبود ویژگیهای کیفی، وجود سیستم های مختلف پرورش مصنوعی و وجود تجهیزات مدرن، میزان نیروی کار کاهش یافته است. در پرورش بَره ها به صورت مصنوعی، با از شیرگیری زود هنگام بَره و تغذیه مناسب و رعایت اصول بهداشتی، نتیجه پرورش مصنوعی بَره ها به میزان زیادی بهبود یافته است. پرورش بَره ها با شیشه و پستانک یا سیستم های اتوماتیک در یک واحد پرورش گوسفند، وقتی تصمیم به پرورش مصنوعی بَره ها گرفته میشود اولین روشی که به ذهن پرورش دهندگان می رسد استفاده از شیشه و پستانک است. بَره ها در ۳-۵ روز اول، هر ۶ ساعت یکبار با استفاده از شیشه و پستانک تغذیه می شوند. بعد از این مدت بَره ها هر روز ۲-۳ دفعه با جایگزین شیر تغذیه میشوند. در این روش مقدار مصرف جایگزین شیر را به سهولت می توان کنترل نمود. اگر با گذشت زمان و همراه با رشد بَره مقدار خوراک جایگزین شیر و مدت تغذیه تغییر نکند پیش معده بَره ها با گذشت زمان بزرگتر شده و عوارض ناخواسته

حاصل از پرورش نامناسب به چشم خواهد خورد. در پرورش با شیشه و پستانک می توان از شیر میش های دیگر نیز به عنوان منبع شیر استفاده نمود. یک روش دیگر، «پرورش اتوماتیک» می باشد. در این روش امکان مصرف خوراک جایگزین به صورت مداوم و آزادانه برای بره ها مهیا می شود. در این روش نیروی کار کاهش یافته و در مدت کوتاه تعداد زیادی بره پرورش می یابد. در این روش واحدهای مکش شیر برای تعداد زیادی بره قابل استفاده است. پرورش دهندگان گوسفند با توجه به تعداد بره ای که می خواهند به صورت مصنوعی پرورش دهند بایستی تعداد سطل مورد نیاز را خریداری نمایند و یا خودشان اقدام به ساختن آنها نمایند.

پرورش بره ها در محله یا اتاقک

بره ها با شروع تغذیه جایگزین شیر سه هفته دوم به اتاقک بره آورده می شوند. غذایی که بعد از این بایستی به بره ها بدهیم خوش خوراک بوده و برای حداقل ۲۰ درصد پروتئین باشد. کنجاله سویا به میزان ۵۰ درصد کل جیره برای تغذیه بره ها در این مرحله مناسب است. از آنجا که یونجه خشک باعث نفخ در بره ها می شود نباید زیاد مصرف شود. یونجه پر برگ نباید در هفته اول زیاد شود و همچنین آب مصرفی بره ها بایستی تمیز و تازه باشد. غذا و آب طوری قرار داده شود که بره ها نتوانند به سختی پاش کنند. دیدن منظور ظرف شیر را می پوشانند تا فضولات داخل غذا نشود و هر ۲۴ ساعت یکبار غذای بره تعویض می شود.

بخش ها و تجهیزات مورد نیاز

بره هایی که به صورت مصنوعی پرورش می یابند باید به مقدار کافی از جهت شرایط تهویه و محیط مناسب از جایگزین شیر تغذیه نمایند. بره ها در چند هفته اول زندگی حرارت بدن خود را نمی دانند و با محیط تطبیق دهند. بنابراین باید از تجهیزات گرمازا همانطور که در مورد جوجه های یکروزه استفاده می شود مانند مادر مصنوعی، لامپها و غیره استفاده نماییم. طی تحقیقات انجام شده حرارت ۲۰ درجه سانتیگراد محیط، بهترین شرایط دمایی برای رشد بره ها می باشد. اگر زمین خاکی و یا بتون باشد بایستی روی آن را باکاه و یا تراشه چوب بپوشانیم. برای بره های تازه به دنیا آمده میتوانیم از دریهای چوبی یا فلزی جمع شونده سیار استفاده نماییم. برای هر بره ۰.۹ مترمربع باکس چوبی سیار در سطح بتونی ۰.۵ الی ۰.۶ مترمربع تازمان اتمام شیرخوارگی کافی است. باکس های چوبی جمع شونده از لحاظ بهداشت و استفاده بهینه از سطح دارای مزیت می باشند. پستانک ها و سطلهای

شیر مورد استفاده، دارای دو نوع می باشند. نوع اول سیستم اتوماتیک و نوع دوم پستانک معمولی می باشد: در سیستم اتوماتیک یک دگمه باز بسته کردن وجود دارد که به کپسول پلاستیکی متصل است، وجود دارد. در سیستم پستانک، رعایت بهداشت سخت تر بوده و خوردن شیر سرد تر است. نوع دیگر پستانک متصل به کپسول پلاستیکی است که بره برای دریافت شیر بایستی فشار زیادی را با مکش به پستانک و کپسول وارد کند. در سیستم پستانک دار دو نوع سطل استفاده می شود: پستانک-سطل نوع دارای یک لاستیک به طول یک متر که از داخل شیر عبور کرده و پستانک در راس سطل قرار می گیرد.

پستانک - سطل نوع

پستانک ها در اطراف قرار دارند و شیر با نیروی جاذبه زمین به داخل پستانک ها جاری می شود و بره ها آن را می خورند. شیر همیشه در پستانک قرار دارد. غذیه بره ها را آسانتر می کند. در سیستم اتوماتیک، هیچ افتی در میزان رشد بره ها نسبت به سیستم سطل وجود ندارد. پستانک های از جنس لاتکس یا لاستیک برای این کار ایده آل هستند. پستانک های لاستیکی دارای طول ۳-۴ سانتیمتر بود و برای هر پستانک ۳-۵ راس بره در نظر گرفته می شود. برای پرورش مصنوعی بره ها دو یا سه قسمت در نظر گرفته می شود. اولین بخش، بخش عادت یا وفق دادن بره ها می باشد. بخش دوم مرحله عبور و بخش سوم بخش انفازی است. بره ها از بخش دوم (عبور) به بخش عادت پذیری آورده می شود. در این بخش اگر بره ها به تغذیه مصنوعی عادت کنند دیگر نیازی به کمک ندارند. ۲-۳ روز بایستی نظارت انجام شود تا از عادت کردن بره ها به پستانک یا مطمئن شویم. بره ها تا زمان از شیرگیری در بخش سوم می مانند. در آغول های فلزی و تخته ای، به ازای هر راس ۰.۱ مترمربع و در آغولهای بتونی ۰.۵۵ مترمربع سطح به ازای هر راس بره در نظر می گیریم. اگر در زمستان، تعداد زیادی بره را بخواهیم به طور مصنوعی پرورش دهیم، بایستی علاوه بر اینکه دمای محیط را بالاتر از ۱۵ درجه سانتیگراد نگهداریم، تهویه مناسب نیز انجام دهیم تا سرعت رشد بره ها در جد قابل قبولی بماند. گوشت یکی از اجزای اصلی و مهم جیره غذایی انسان است. اهمیت گوشت در تامین پروتئین حیوانی مورد نیاز بدن است و پروراندن گوشت یکی از منابع عمده تولید گوشت قرمز می باشد. پروراندن عبارتست از فن افزایش وزن دام در یک دوره زمانی مشخص و نسبتاً کوتاه است. با توجه به این تعریف در می یابیم که مواد اولیه این فن عبارتند از دام مناسب و شرایط

محیطی مطلوب. در ایران نژاد هایی از گوسفند وجود دارند که از نظر تولید گوشت بسیار مناسب هستند و با بکار بردن روش های اصلاح نژاد نیز می توان کمیت و کیفیت گوشت آنها را بهبود بخشید. تأمین شرایط محیطی مطلوب برای گوسفندان پرواری شامل تغذیه مناسب، تأمین جایگاه مناسب و بهداشتی و رسیدگی به امور بهداشتی دام ها می باشد. آغوز و خوراک جایگزین شیر برای بره های تازه به دنیا آمده مصرف آغوز دارای اهمیت ویژه ای است. هم برای بره هایی که توسط مادر خود تغذیه می شوند و هم برای بره هایی که به طور مصنوعی تغذیه می شوند آغوز باعث افزایش قدرت زنده ماندن و منبع اجزای غذایی ویژه می باشد. علاوه بر این که از لحاظ انرژی و پروتئین غنی می باشد. دارای آنتی کورها و گلوبولینهای مورد نیاز بره است. بره ها بایستی در ۲۴-۱۸ ساعت اول زندگی آغوز مصرف نمایند. ۳۶-۲۴ ساعت بعد از تولد میزان جذب مواد حیاتی آغوز از روده از روده باریک به میزان قابل توجهی کاهش می یابد. به بره هایی که می خواهیم به صورت مصنوعی پرورش دهیم بایستی توسط شیشه و پستانک آغوز خورنده شده و یا اجازه دهیم تا در ۶ ساعت اول زندگی از مادر خود تغذیه نماید. بره های تازه به دنیا آمده به مصرف ۰.۵ لیتر آغوز به ازای هر ۰.۵ کیلوگرم وزن زنده بدن نیازمندند. این مقدار در ۴ دفعه با فواصل مساوی داده می شود. می توان آغوز اضافی را منجمد نموده و برای مصارف آینده نگهداری نماییم. اگر از گوسفندان آغوز کافی برای تغذیه بره تمام نشود این کمبود را می توان از آغوز گاو تأمین نمود. برای اینکه آنتی کورهای موجود در آغوز منجمد دنا توره نشوند بایستی به صورت غیر مستقیم گرما داده شود و بدین طریق با حفظ آنتی کورهای آغوز به آرامی ذوب نموده و در صورت بره برسانیم. آغوز منجمد را داخل کیسه داخل آب گرم قرار می دهیم. بر روی کیسه حاوی آغوز به آرامی آب گرم می ریزیم و تا ذوب آغوز منجمد ادامه می دهیم. خوراک های آماده شده به عنوان جایگزین شیر بایستی صرفاً برای بره ها آماده شده باشند و خوراک جایگزین تولید شده ب شیر گاو برای بره ها مناسب نمی باشد زیرا ذرات خیلی درشتی موجود در شیر آماده شده برای بره ها بایستی در اندازه های مساوی (هموزن) باشند. شیر گاو به علت وجود لاکتوز زیاد می تواند باعث اسهال و در نتیجه مرگ و میر بره ها شود.

ترکیبات یک غذای جایگزین شیر برای تغذیه بره ها در جدول ۱ آورده شده است :